

1. La lírica trobadoresca. Segles XII i XIII

1.1. Introducció

A la primera meitat del segle XII, a redós de les corts d'Occitània (en els comtats de la Gascunya, el Llenguadoc, la Provença, el Lemosí i l'Auvèrnia), neix una poesia de temàtica profana, de caràcter culte i escrita en una llengua romànica: el provençal o occità, que serà produïda i consumida per les capes cultes de la societat.

Aquest tipus de poesia va gaudir d'una extraordinària difusió en els segles XII i XIII per tota l'Europa Occidental, i els creadors d'aquesta poesia, a Europa, eren coneguts amb diferents noms:

- França: *trouvères*
- Alemanya: *minnesänger*
- Galícia: *trovadores (cantigas)*
- Itàlia: *trovatori*
- Catalunya: *trobadors*
- Anglaterra: *troubadour*

La penetració d'aquesta lírica a Catalunya va ésser tan decisiva que els poetes catalans no únicament n'adoptaren els temes, l'estructura i els altres convencionalismes formals i temàtics, sinó que fins i tot se serviren de la llengua occitana. Per tant, l'occità o provençal serà la llengua de la poesia en les terres catalanes, fins a principis del segle XV, moments en què Ausiàs March començarà a expressar-se en català. El fet que els poetes catalans s'expressin en occità, però, no és estrany si tenim en compte una sèrie de factors que hi incidiren i n'expliquen, per tant, la tria:

- a) La proximitat geogràfica entre Occitània i Catalunya.
- b) Els llaços polítics existents entre Provença i Catalunya, reforçats pel casament de Ramon Berenguer III amb Dolça de Provença.
- c) Les relacions econòmiques.
- d) La similitud entre les dues llengües romàniques (català i occità), que procedien d'un tronc comú: el llatí vulgar, i, a més, eren llengües contigües, de manera que el públic culte d'aquí podia entendre aquesta poesia sense gaires dificultats.
- e) La qualitat i el prestigi de la lírica trobadoresca.

La poesia trobadoresca reflecteix els ideals de la societat feudal que l'ha vist néixer: la guerra, l'honor i, sobretot, l'amor són els temes que sovintegen. Es conserven unes 2.500 composicions, escrites per uns 350 trobadors, 24 dels quals són catalans. Aquestes composicions ens han arribat a través de quaranta manuscrits, anomenats "cançoners".

D'entre alguns d'aquests cançoners, a més dels poemes trobadorescos, apareixen també textos en prosa anomenats:

- **"Vida"**: petita biografia del trobador.
- **"Razos"**: text que explica el motiu que va generar l'elaboració d'un determinat poema.

La poesia trobadoresca va representar una alternativa a la poesia feta en llatí, d'origen clàssic i de contingut religiós.

1.2. La temàtica de l'amor cortès

Podem considerar la lírica trobadoresca com una mena de transposició de les relacions de vassallatge de la societat feudal, atès que l'estructura piramidal de la societat es va traslladar al terreny de les relacions amoroses, entre la dama estimada i el seu enamorat:

La dama a la qual va adreçada la poesia és anomenada en els poemes **"midons"** (aglutinació dels mots llatins "meus dominus", és a dir, "el meu senyor") o bé, **"domina"** (això és "senyora"). El trobador s'autoanomena **"om"**, que vol dir "home" (a l'Edat Mitjana, el terme "home" era sinònim de "vassall"). El verb més utilitzat en les composicions és "servir", que vol dir "estimar". Per tant, el trobador havia de servir a la dama, la qual cosa equival a estimar-la. També li havia de retre homenatge d'amor, tot dedicant-li humilment les seves composicions amoroses.

La dama, objecte d'amor, necessàriament havia de ser casada, perquè en aquella època les donzelles no tenien personalitat jurídica, per la qual cosa no podien tenir tracte feudal, és a dir, no podien ser senyores ni tenir vassalls propis. Aquest tipus de poesia té sentit, ja que la majoria dels matrimonis nobles eren de conveniència. Aquest fet explica que el trobador repeteixi en les seves poesies, incansablement, que només ell és el veritable enamorat de la dama, perquè l'ha triada lliurement i per amor.

Com a conseqüència la relació entre el trobador i la dama s'havia de mantenir en el més estricte secret. El nom de la dama mai no serà revelat en les composicions; altrament, s'amagarà darrera un pseudònim poètic, que rep el nom de **"senhal"** ("senyal"), que encobrirà la seva veritable personalitat i que apareixerà en la darrera estrofa ("tornada") de la cançó. Aquest fet atiaava l'interès de totes les dames que escoltaven la recitació del joglar, perquè, fins al final, no sabien si la cançó era per a elles o no; només quan apareixia el senyal veien si aquest era el que el seu trobador els havia atorgat verbalment. A partir

d'aquest esquema, hem d'entendre que en els poemes apareguin esmentats d'altres personatges característics:

1. Els **"lausangiers"** o "aduladors" o "espies" o "envejosos", que acostumen a ser amics o vassalls del marit de la dama que, per tant, són vistos pel trobador com a enemics que fan perillar la seva relació amorosa.
2. El **"gilós"** o "gelós", que és el marit intolerant de la dama, que no accepta ni permet la cortesia entre la seva esposa i el trobador.

Malgrat aquests convencionalismes, l'amor no era pas considerat de manera platònica, ja que allò que pretén el trobador és arribar al màxim grau d'intimitat amb la seva estimada. En la relació amorosa es varen establir quatre etapes, d'acord amb la intensitat que anava adquirint l'amor, que copien les etapes per les quals passava, en la vida ordinària, el cavaller fins a ser nomenat com a tal (patge, escuder, cavaller):

1. **"Fenhedor"** o "tímid". Al principi de la relació, el trobador s'acosta a la dama, però no gosa ni mirar-la i, per tant, encara no li manifesta els seus sentiments.
2. **"Pregador"** o "suplicant". Quan la dama se n'adona de la presència insistent del trobador i l'anima a manifestar-se.
3. **"Enamorat tolerat i fidel"**. Quan el trobador aconsegueix el "bes", la primera penyora d'amor, és a dir, la dama li ha regalat un objecte personal seu: mocador, ventall, penjoll... o, fins i tot, en ser una relació de vassallatge, diners.
4. **"Drutz"** o "amant". Quan el trobador i la dama tenen relacions físiques. En molt poques ocasions s'arribava a aquest quart estadi; normalment s'arribava fins al tercer, és a dir, es desenvolupa una relació amorosa platònica que esperonava la creació literària, basant-se en el vassallatge i la cortesia.

La poesia trobadoresca rep el nom d'amor cortès ("fina amor", en occità, perquè és una poesia essencialment amorosa i basada en la cortesia, que es desenvolupa en l'ambient de la cort. Els adjectius "cortès" i "fina" són sinònims i signifiquen "noble", "gentil", "lleial"...

1.3. Trobadors i joglars

El mot **"trobador"** prové de la paraula llatina "tropatore" i és el nom que es va donar al poeta que componia composicions, destinades a ésser difoses per mitjà del cant dels joglars. "Trobar" era, doncs, compondre versos en llengua occitana, acompanyats d'una melodia.

Es coneixen uns tres-cents cinquanta trobadors de diversa condició social; per això, cal distingir entre trobadors professionals i trobadors no professionals per a qui el conreu de la poesia era un complement de la seva personalitat. Mentre Ricard Cor de Lleó o Alfons I el Cast pertanyen a la reialesa, Bertran de Born o Guillem de Berguedà s'inscriuen en la

poderosa noblesa feudal i trobadors com Marcabré, Cercamon o Guillem de Cervera dibuixen una carrera ascendent des de l'humil ofici de joglar. Malgrat tot, cal dir que normalment eren nobles, ja que per fer de trobador calia tenir una sòlida formació intel·lectual (retòrica, oratòria, versificació, domini de l'occità, coneixements musicals...). Els joglars que ascendien a trobadors eren casos excepcionals; només ens hi trobem quan el joglar, tot i no haver tingut una gran formació intel·lectual, té grans dots innats per a compondre i una fina oïda.

Com veiem, els joglars són d'origen humil. Per ser joglar, cal tenir habilitats innates: bona veu, gran memòria, gràcia, simpatia... A vegades eren assalariats d'un noble i, d'altres cops, eren vagabunds itinerants, que recorrien castells i places, mentre realitzaven diverses activitats: acrobàcies, ensinistrament d'animals, jocs de mans o la interpretació musical... A poc a poc alguns joglars s'especialitzaren en desenvolupar determinades activitats; podríem diferenciar dos tipus de joglar:

1. Joglar de lírica: És l'encarregat de difondre a través del cant i, generalment, acompanyat d'un instrument musical de corda (la cítara, el llaüt o la viola), les composicions poètiques d'un trobador del qual n'és assalariat. Aquest tipus de joglar ha de ser absolutament fidel, tant a la lletra com a la notació musical del trobador. No pot retocar ni canviar res, ni un mot ni un acord. Viuen a la cort, prop del trobador al qual pertanyen; per tant, tenen assegurada la subsistència i l'aixopluc; però, cal dir que els nobles cortesans els consideren gent de poca categoria social, per la qual cosa, sovint, eren menyspreats públicament (sobretot, quan el joglar s'equivocava en el moment de cantar les composicions trobadoresques: si fa un gall, si s'equivoca de mot o d'acord... rebrà una composició, anomenada "ensenhament de joglar", on el trobador el criticarà despietadament). Normalment, aquest joglar era anomenat pel trobador amb un pseudònim que el lligava a la casa nobiliària d'aquest; per exemple, Guerau de Cabrera anomenava *Cabra* al seu joglar.

2. Joglar d'èpica: És el creador i recitador de les cançons de gesta, que transmetien en els llocs més concorreguts: cruïlles de camins, llocs i camins de pelegrinatge, fires, mercats, places dels pobles... atès que viu de l'almoina popular. Com que ell creava el seu propi text, la cançó de gesta, per narrar gestes heroiques de la història nacional en octosíl·labs apariats, podia canviar la composició tant com volgués: allargar-la, escurçar-la, afegir episodis... per tal d'atreure l'atenció del públic. Es tracta d'una mena de *diari* popular. Aquest joglar no té a veure amb l'anterior: el seu públic és, habitualment, popular i les seves composicions no tenen res en comú amb les composicions trobadoresques.

En alguns casos excepcionals, un joglar enginyós i hàbil podia ascendir a trobador i entrar així a formar part de la petita noblesa. També podia succeir a la inversa: un trobador, caigut en desgràcia, podia fer de joglar d'altres trobadors. També cal dir que els trobadors que no tenien massa recursos econòmics, a vegades, compartien joglar, el qual cantava les composicions de tots els trobadors a qui servia. Ara bé, si un trobador era un gran noble o bé un rei, es complaïa en tenir diversos joglars al seu servei, a cadascun dels

quals especialitzava en un gènere determinat.

1.4. Principals gèneres trobadorescos

Els gèneres més rellevants de la lírica trobadoresca eren:

1. La cançó: És el gènere amorós per excel·lència. Serveix per lloar i idealitzar la dama, seguint sempre els esquemes i els tòpics de l'amor cortès. En aquestes composicions, el trobador es declara vassall de la dama i li promet homenatge d'amor. Normalment, la cançó es divideix en estrofes (de cinc a set), anomenades *cobles*, del mateix nombre de versos, amb una cobla final més breu que es diu *tornada*, on acostuma a trobar-se el pseudònim de la dama o *senhal*. La cançó ha de tenir necessàriament una melodia pròpia original. La cançó té un subgènere: el *maldit*, que s'emprava quan el trobador malparla de la dama per la seva fredor.

2. El sirventès: No va adreçat a una dama. És un gènere satiricopolític, resultant de la rivalitat, l'enemistat o l'odi entre el trobador i un enemic seu o del seu senyor, per causes polítiques o literàries. El to és sempre agressiu i, fins i tot, pot arribar a l'insult. Sovint aquest gènere adopta l'estructura i la melodia d'una cançó amorosa que s'hagi fet molt coneguda per tothom, amb la finalitat que la seva divulgació sigui molt més ràpida. És una arma d'atac, de propaganda, de polèmica literària... que, realment, en mans d'alguns trobadors, va arribar a ser molt temuda a l'època. El sirventès, d'altra banda, cal dir que també serveix per informar sobre els esdeveniments històrics i socials del moment; ara bé, sempre des d'una òptica partidista i subjectiva. De sirventesos n'hi ha de diversos tipus:

- **Moralitzadors:** Es critiquen els mals costums i es donen consells per eliminar-los.
- **Personalitzats:** Van adreçats a una persona concreta, odiada pel trobador o pel seu senyor.
- **Literaris:** Reflexionen sobre aspectes poètics, normalment es discuteix sobre els diferents estils que existien.
- **Sociopolítics:** Defenses o atacs davant l'actitud d'un senyor, d'un rei, d'un país o d'un exèrcit.

3. L'alba: Tracta el tema de l'enuig dels amants que, després d'haver passat la nit junts, s'han de separar amb les primeres clarors del dia, és a dir, amb l'arribada de l'alba. A vegades, hi surt un tercer personatge, el *gaita*, *guaita* o *vigilant*, que acostuma a ser un amic del trobador, que ha vetllat tota la nit prop de la cambra on han romàs la dama i el trobador i que els avisa de l'arribada dels primers raigs del sol, per tal que no es quedin adormits i, d'aquesta manera, no puguin ser descoberts pel *gilós*, els *lausangiers* o qualsevol altra persona. Algun cop, el *gaita* arriba a ser maleït pel trobador, ja que el seu avís significa la separació imminent. En algunes albes tardanes, aquest paper el fa un rossinyol o bé una alosa, que amb el seu preciós cant desvetllen els enamorats. L'alba va

generar dos subgèneres:

- **La contraalba**, quan el trobador, per determinades circumstàncies adverses, demana que arribi ben aviat l'alba i, així, acabi l'avorriment de la nit.
- **L'alba religiosa**, en aquest cas, la composició es revesteix d'un contingut sagrat; el trobador es dol de l'arribada del nou dia, perquè, amb el brogit del dia, ha d'interrompre la seva comunicació amb Déu.

4. La pastorel·la: És un gènere amorós. Explica la trobada i el subsegüent diàleg entre una pastora i el trobador. El llenguatge és senzill i l'estructura té un aire popular, per tal de ser més versemblant (una pastora no pot expressar-se com una dama i un trobador mai no li retrà vassallatge d'amor; la voluntat clara del trobador és la de passar un bon moment amb la pastora, és a dir, seduir-la). Consta de tres parts:

1. Passeig matinal del cavaller.
2. Trobada del trobador amb la pastora, que es troba vigilant el seu ramat, i diàleg entre tots dos, en què en un to entremaliat i desenfadat el trobador la requereix d'amors i ella, enginyosament, li va argumentant el seu rebuig (habitualment, la pastora el refusa i li comenta que més val que torni al castell i enamori a una dama del seu braç).
3. Acceptació o rebuig de la pastora, amb intervenció o no de tercers personatges.

5. Plany: És una lamentació fúnebre per la mort d'un personatge important, generalment el senyor que protegeix i fa de mecenes dels trobadors, o bé, un amic d'aquest. Es tracta d'un text molt encarat i tòpic, perquè és poesia d'encàrrec. Hi ha poquíssims casos en què el trobador faci un plany per la mort d'un ésser proper (la dama, un familiar o amic). Per aquests motius el plany trobadoresc presenta sempre la mateixa estructura tòpica:

- Es recorda el desaparegut, es lamenta la seva mort i es fa una lloança de les seves virtuts (sempre es diu que la mort del personatge significa l'extinció d'aquelles virtuts de la faç de la terra);
- Invitació a la pregària per la salvació de la seva ànima.
- Lloança del seu successor, cosa que es fa amb la intenció d'aconseguir que el mecenatge continuï.

6. La tençó o debat poètic: És un debat poètic espontani entre dos o més trobadors. Un d'ells llença a l'aire una estrofa on proposa un tema determinat per debatre i els altres li han de contestar, mantenint el mateix estrofisme, rima i melodia. És una mena de discussió entre trobadors sobre qüestions amoroses, literàries, morals o polítiques, per veure quin d'ells componia millor, més espontàniament i amb més rapidesa. Amb el temps, la tençó va anar evolucionant i va perdre el seu caràcter espontani, ja que el trobador va passar a crear-la en la intimitat, tot imaginant un debat amb un interlocutor personificat, que pot ser un objecte (per exemple, la lluna), un sentiment, un animal (per exemple, el rossinyol), o bé, Déu.

7. La dansa i la balada: Són cançons amoroses, però que tenen la peculiaritat de ser destinades al ball, com el seu propi nom indica (*dansa* de *dansar* o *balada* de *ballar*). Consten d'una part per al solista i una per al cor, que s'anomena *refrany* i que es repeteix al final de cada estrofa. A més, la balada intercala alguns versos del refrany en l'estrofa del solista.

8. L'escondit: És una defensa o excusació que fa el trobador, quan ha estat acusat o calumniat davant la seva dama.

1.5. Estil dels trobadors

Les poesies dels trobadors s'ajustaven a uns esquemes externs molt rígids:

- No eren admeses altres rimes que les consonàntiques (l'única excepció és la *viadeira*).
- Les errades en el recompte sil·làbic o en l'estrofisme eren considerats defectes inadmissibles.
- Els versos havien de tenir sempre el mateix nombre de síl·labes, amb un clar predomini dels heptasíl·labs i dels octosíl·labs.

L'art de versificar, anomenat *trobar*, tenia modalitats o tendències estilístiques diferents:

1. Trobar leu (trobar lleu): Es tracta d'una poesia d'expressió senzilla, directa i emotiva, molt entenedora. Els trobadors originaris de Catalunya van conrear totes les formes del *trobar leu*. Com a representants destaquem Bernat de Ventadorn o Jaufré Rudel.

2. Trobar clus (trobar tancat): És poesia d'expressió hermètica, tancada, difícil d'entendre, plena de conceptes obscurs i de mots difícils. El seu representant més important és Marcabré. Com a variant del *trobar clus*, trobem el *trobar ric*, caracteritzat pel culte extremat a la forma i a la musicalitat del vers; és poesia d'expressió rebuscada i ampul·losa. Com a representants trobem Raimbaut d'Aurenga i Arnaut Daniel.

1.6. Preceptives literàries

Les lleis que regien l'art de trobar foren molt aviat recollides en volums, a fi i efecte de disposar d'una base sòlida a consultar quan el trobador tractés d'elaborar una composició de caràcter trobadoresc.

Ramon Vidal de Besalú va escriure *Las Razós de trobar* cap a l'any 1200. Es tracta d'una gramàtica de la llengua poètica occitana, amb freqüents referències a la poesia trobadoresca.

Jofre de Foixà redactà una altra gramàtica, les *Regles de trobar* (1290), amb abundants citacions de trobadors a manera d'exemples de versificació i de retòrica.

1.7. Els nostres trobadors

Els trobadors catalans més importants compongueren llurs poemes durant els regnats d'Alfons I el Cast i de Pere I el Catòlic, el seu fill.

1.7.1. Guerau de Cabrera

Era vescomte d'Urgell i pertany a la segona meitat del segle XII. És autor d'un sirventès anomenat Ensenhament de joglar, que adreça al seu joglar, Cabra, qui, com una manifestació més del poder feudal, arrossega el nom de la casa nobiliària, per fer-li diversos retrets.

1.7.2. Alfons I el Cast

El mateix rei Alfons escriví algunes peces dins l'estil del *trobar leu*. Conservem:

- Una cançó, que segueix fidelment els esquemes de l'amor cortès.
- Una tençó o debat poètic entre el rei i l'anomenat *mestre de trobadors*, Guiraut de Bornelh.

1.7.3. Berenguer de Palol

Pertany a finals del segle XII. Escriví cap a l'any 1160. Era rossellonès. És un poeta amorós d'expressió molt senzilla, amb notes de tristesa i de nostàlgia. Té influències populars. Els seus textos es mouen dins la més fidel interpretació de l'amor, segons el codi trobadoresc.

Va ser un gran músic. És l'únic trobador català, de qui s'han conservat notacions musicals; vuit de les dotze cançons seves conservades en tenen.

1.7.4. Ponç de la Guàrdia

Era natural de la rodalia de Ripoll i va morir cap al 1190. Se'n conserven nou cançons, lleugerament preciosistes i de variat i original estrofisme. Són dedicades a la Marquesa d'Urgell, esposa del turbulent Ponç de Cabrera, dama celebrada per més d'un trobador dels dos vessants dels Pirineus.

1.7.5. Guillem de Cabestany

És un trobador de finals del segle XII, natural del Rosselló, que va ser encara més conegut per la seva llegenda que per la seva poesia. Alguns documents d'arxiu confirmen les idees recollides a la seva *Vida*, la qual li atribueix la *llegenda del cor menjat*, segons la qual el marit de la dama a qui cantava, gelós en saber que era correspost per ella, el va fer matar a traïció i li va fer extreure el cor. El va fer dur a la cuina del castell, el feu rostir amb pebre i el va donar com a vianda a la seva dona perquè se'l mengés. Quan la dama se l'hagué acabat, el *gilós* li digué: "Sabeu que heu menjat?". I ella respongué: "No, però m'ha semblat una vianda molt bona i molt saborosa". Aleshores, el marit li comunica que acaba de menjar-se el cor de Guillem de Cabestany. Assabentada del fet, ella se suïcida. Aquesta llegenda fou incorporada per Boccaccio a *Il Decamerone*.

Es conserven set cançons amoroses seves que reflecteixen fidelment la temàtica trobadoresca, amb tocs de melangia i delicadesa. La més famosa és "*Lo douz cossire*" ("La dolça preocupació"), que apareix copiada en vint cançoners.

1.7.6. Guillem de Berguedà

Era el fill gran del vescomte de Berguedà i l'hereu del títol. Es documenta entre l'any 1138 i 1196. Propietari de terres i de castells, aconsegueix, a causa de la seva agitada biografia, una notable fama. La *Vida*, copiada als cançoners, recull amb fidelitat històrica els trets generals del seu caràcter. Va ser un personatge intrigant, cínic, orgullós, capaç d'injuriar de la manera més cruel i grollera les més altes personalitats feudals i eclesiàstiques de l'època d'assassinar a traïció (assassinà el vescomte Ramon Folc de Cardona i hagué d'anar-se'n a Occitània, on connectà amb trobadors occitans). Fou bel·licós i agressiu i dedicà la vida a combatre els seus veïns, activitat de la qual en són un complement els seus sirventesos. Com a guerrer va combatre amb l'espasa els seus enemics, com a poeta els denigrà i calumnià. Tanmateix, cal dir que, alhora, va ser un enamorat cortès, elegant i enginyós, que va tenir el gran encert d'escriure versos on no desfigura ni dissimula la seva personalitat ni les seves passions.

La seva obra conservada és formada per vint-i-vuit poemes originals pel que fa a la mètrica i a la rima i destaquem:

- **Sirventesos:** La seva biografia explica fàcilment que la majoria de les seves composicions siguin sirventesos. Aquests poemes són un bon exemple de com, a la segona meitat del segle XII, la noblesa es revoltava contra les autoritats (el monarca, el bisbe, els nobles dels entorns) i s'oposava a certes actituds de l'Església. Els sirventesos s'agrupen en tres cicles: contra Pere de Berga (enfrontats per veïnatge, a qui ridiculitza mostrant-se enamorat de la seva dona), contra Ponç de Mataplana (un altre noble veí seu), contra Arnau de Prèixens, bisbe d'Urgell. Són d'estil lleuger i engrescador, fàcilment recordables. En mans de Guillem de Berguedà, el sirventès esdevé una arma perillosa, que posa al servei dels seus fins denigradors.

- **Cançons:** Escriu un bon nombre de cançons de gran elegància, adreçades a la dama que oculta el senyal *Bon Esper*.

- **Un plany a la mort de Ponç de Mataplana.** Després d'haver guerreat i dedicat múltiples sirventesos al seu veí, Guillem de Berguedà, ens sobta en escriure-li un plany, que destaca pel seu to sincer i per trencar amb els típics llocs comuns del gènere. És un plany que sorprèn per la seva originalitat literària i pel sentiment de dolor expressat. En l'elogi del cavaller mort, l'imagina en el paradís, voltat de joglars, dames i herois de l'època carolíngia.

1.7.7. Ramon Vidal de Besalú (1200-1252)

Si deixem de banda la seva preceptiva literària, destacaríem també:

- Algunes cançons amoroses.
- Un conte, molt original, titular Castia gilós ("El càstig del gelós").

1.7.8. Guillem de Cervera o Cerverí de Girona (1259-1285)

Escriu a les acaballes del moviment poètic dels trobadors; se'l considera el darrer trobador del període clàssic. D'origen humil, inicià la seva carrera com a joglar de lírica i, posteriorment, esdevingué trobador professional (viví del seu art). Va estar vinculat a la cort reial i a la dels vescomtes de Cardona. El seu cançoner és ampli i divers: se'n conserven cent dinou composicions; per tant, és el trobador del qual se'n conserven més obres i cal dir que totes elles destaquen per un gran virtuosisme. Destaquem:

- Quatre pastorel·les.
- Un bon nombre de cançons, la majoria dedicades a les dames que s'amaguen sota els senyals de: *Sobrepretz* ("Sobrepreu") i *Dama dels cards* (vescomtessa de Cardona). En elles, segueix tots els tòpics de l'amor cortès.
- Sirventesos: Fidel a la casa reial i als seus monarques (Jaume I el Conqueridor i Pere II el Gran), alçà el fibló dels seus sirventesos vers els nobles revoltats contra el rei.
- Planys: a la mort de Jaume I el Conqueridor i de Ramon Folc de Cardona, el seu pare protector.
- Viadeira: És un gènere només conreat per ell, d'expressió popular (moltes anàfores, rima assonant, mots senzills...), amb lligams amb la lírica galaicoportuguesa que el trobador pogué conèixer de prop en el seu viatge a Toledo, acompanyant l'infant Pere. La temàtica, però, entronca plenament amb la temàtica de l'amor cortès.